

SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI POLSKIEGO TOWARZYSTWA
GEOLOGICZNEGO

W R. ADMIN. 1958/59

(od 7. VI. 1958 — 3. IX. 1959)

*Compte Rendu des Travaux de la Société Géologique de Pologne
en 1958/59*

Sprawozdanie niniejsze obejmuje okres od 31 Walnego Zjazdu Towarzystwa odbytego w Gdańsku do 32 Walnego Zjazdu w Zakopanem.

1. SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ZARZĄDU GŁÓWNEGO

A. Działalność organizacyjna

W okresie sprawozdawczym nadal pełniły swe funkcje władze Towarzystwa wybrane 19. V. 1957 na Walnym Zjeździe Delegatów w Dusznikach. Pełny skład Zarządu Głównego podany został w sprawozdaniu za rok ubiegły.

Zarząd Główny odbył w roku sprawozdawczym 4 zebrania plenarne, rozpatrując na nich sprawozdania Prezydium kierującego bieżącymi pracami Towarzystwa i ustalając wytyczne dla dalszych prac. Na posiedzeniach Zarządu rozpatrywane były również wnioski zgłaszane przez zarządy oddziałów i poszczególnych członków Towarzystwa. Dużo uwagi poświęcano projektowi nowego statutu PTG. W związku ze znacznym rozwojem i zmianą zakresu a częściowo i charakteru działalności Towarzystwa konieczna okazała się zmiana dotychczas obowiązującego statutu. Specjalna komisja pod przewodnictwem prof. dr F. Biedy opracowała projekt nowego statutu, który po przestudiowaniu na posiedzeniach Zarządu i wstępnym uzgodnieniu z doradcą prawnym PAN został rozesłany do Oddziałów dla zapoznania z nim ogółu członków. Jednakże w związku ze zmianami w działalności i strukturze PAN oraz z zamierzonym przez PAN przygotowaniem statutu wzorcowego dla towarzystw naukowych projekt nie został jeszcze ostatecznie opracowany i przedstawiony Walnemu Zjazdowi do zatwierdzenia.

Zarząd Główny, poza sprawami Zjazdu w Zakopanem i sprawami wydawniczymi, o czym niżej, poświęcał wiele czasu na swych zebraniach sprawom członkowskim. Z końcem okresu sprawozdawczego Towarzystwo liczyło 720 członków, w tym:

członków honorowych krajowych	5
członków honorowych zagranicznych	4
członków zwyczajnych	711

W okresie sprawozdawczym przybyło 35 nowych członków, w tym 1 honorowy — prof. dr R a d i m K e t t n e r z Pragi, wybrany na 31 Zjeździe w Gdańsku, ubyło 11 członków. W roku 1959 zmarli następujący członkowie Towarzystwa: prof. dr B r. K o k o s z y Ń s k a (12. II.), dr P i o t r Ś l i w a (6. VII.) i prof. dr E d w a r d J a n c z e w s k i (24. VIII.).

Z powodu niepłacenia składek członkowskich skreślono 7 osób, a jedna zrezygnowała.

Główna Komisja Rewizyjna działała w składzie: przewodnicząca: prof. dr K. S k o c z y l a s - C i s z e w s k a, członkowie: prof. dr W. K r a c h, mgr inż. Z b. W i l k, mgr inż. M. K o l a s a i odbyła jedną kontrolę działalności finansowej Towarzystwa.

Stan zatrudnienia pracowników Towarzystwa przedstawiał się następująco: w Zarządzie Głównym pracują na pełnych etatach: kierowniczką sekretariatu, pełniącą równocześnie funkcje sekretarza Oddziału Krakowskiego, kierowniczką biblioteki oraz na niepełnych etatach: księgowa, pomocnicza siła bibliotekarki oraz goniec. W Oddziałach Wrocławskim i Warszawskim pracuje po jednym sekretarzu na niepełnym etacie.

Sekretariat Zarządu Głównego, pełniący równocześnie obowiązki sekretarza Oddziału Krakowskiego, załatwił w okresie sprawozdawczym 965 pism i rozesłał 2911 zawiadomień.

B. Działalność finansowa

Budżet PTG oparty był głównie na wpływach ze składek członkowskich oraz dotacji PAN. Składka członkowska w myśl uchwały Zjazdu Delegatów w Gdańsku wynosiła 100 zł.

Szczegółowe zestawienie budżetowe za okres 16. V. 1958 do 30. VI. 1959 zatwierdzone przez Gł. Komisję Rewizyjną przedstawia się następująco:

ZESTAWIENIE FINANSOWE Z ROKU 1958/59

od dnia 16. V. 1958 do dnia 30. VI. 1959

Przychody:

1. Saldo z r. 1957/58 .	138.399,42
2. Subwencje PAN	210.000,—
3. Wkładki członków .	43.716,—
4. Wpłaty na Zjazd 1958 .	13.091,—
Wpłaty na Zjazd 1959 .	54.350,—
5. Sprzedaż wydawnictw własnych	1.982,77
	—————
łącznie	461.539,19

Wydatki:

1. Płace personelu i ubezpieczenia	74.045,30
2. Inne wynagrodzenia	1.444,—
3. Podróże służbowe	4.382,60
4. Sekretariat	12.586,95
5. Biblioteka	14.910,96
6. Zakup wydawnictw własnych	
a) na wymianę	57.638,85
b) dla członków .	100.295,05

7. Wydatki na Zjazd 1958	49.427,02
Wstępne wyd. na Zjazd	
1959	4.651,35
8. Inne wydatki	5.890,47
9. Saldo na 30. VI. 1959	136.266,64

łącznie 461.539,19

Główna Komisja Rewizyjna:	Skarbnik:
Prof. dr K. Skoczylas-Ciszewska	dr S. Gerach
prof. dr W. Krach	
mgr inż. Zb. Wilk	
mgr inż. M. Kolasa	

C. Organizacja Zjazdów Naukowych i współpracy naukowej z zagranicą

31 Zjazd Naukowy PTG odbył się w Gdańsku w dniach 6 — 8 czerwca 1958 r. Kierownikiem naukowym Zjazdu był prof. dr Z. P a z d r o. Szczegółowe sprawozdanie z przebiegu tego zjazdu zawarte jest w z. 4 t. 29 Rocznika PTG.

Sprawy przygotowania następnego 32 Zjazdu w Zakopanem, który był największym zjazdem z organizowanych dotychczas przez PTG, były szczegółowo dyskutowane na posiedzeniach Zarządu Głównego. Sprawozdanie z przebiegu zjazdu zostało podane osobno.

Kontakty naukowe z zagranicą rozwijały się w roku sprawozdawczym pomyślnie. Prowadzona była w dalszym ciągu poważna wymiana wydawnictw z licznymi ośrodkami naukowymi, a w oddziałach krakowskim i warszawskim odbyło się po jednym odczycie geologów zagranicznych. W Oddziale Krakowskim prof. dr O w c z i n n i k o w (Moskwa) wygłosił odczyt o podstawowych zagadnieniach hydrogeologii i hydrochemii, a w Oddziale Warszawskim prof. E. M. S i e r g i e j e w z ZSRR odczyt pt.: „Inżyniersko-geologiczne badania skał w Związku Radzieckim w aspekcie regionalnym”.

Przewodniczący Zarządu Głównego w okresie sprawozdawczym brał udział z ramienia Towarzystwa w IV sesji Asocjacji Karpacko-Bałkańskiej w Kijowie oraz w jubileuszowym zjeździe Austriackiego Tow. Geologicznego.

W ostatnim roku zacieśniono współpracę z Czeskosłowackim Tow. Geologiczno-Mineralogicznym oraz nawiązano ponownie kontakt z Węgierskim Tow. Geologicznym i z Tow. Geologicznym w Wiedniu.

Przedstawiciele Towarzystwa brali również udział w pracach polskich komitetów do spraw Asocjacji Karpacko-Bałkańskiej i 21 Międzynarodowego Kongresu Geologicznego w Kopenhadze.

D. Posiedzenia naukowe

We wszystkich oddziałach odbywały się w okresie sprawozdawczym posiedzenia naukowe, na których członkowie Towarzystwa referowali

swe prace naukowo-badawcze oraz przedstawiali wyniki międzynarodowych konferencji lub swych wyjazdów za granicę. Ilość tych odczytów wynosiła:

w Oddziale Krakowskim	—	23
„ „ „	Warszawskim	— 14
„ „ „	Wrocławskim	— 15
	razem	52

Szczegółowe wykazy wygłoszonych odczytów podane są w sprawozdaniach poszczególnych oddziałów.

E. Sprawy wydawnicze

Całkowicie zostały już zlikwidowane zaległości w wydawaniu roczników PTG. W okresie sprawozdawczym ukazały się tom XXVII, XXVIII oraz zeszyt 1 t. XXIX. Redakcji Rocznika udało się w początkach 1959 r. uzyskać na druk Rocznika lepszy papier, kl. III, co w znacznym stopniu poprawiło szatę graficzną Rocznika.

Wykonanie oddanego do druku 2 zeszytów III tomu Regionalnej Geologii Polski opóźniło się znacznie, tak iż ukazał się on w sprzedaży już po zakończeniu okresu sprawozdawczego.

W końcowym okresie kadencji Zarząd Główny został zawiadomiony o wspomnianej już decyzji PAN, iż począwszy od 1. I. 1960 r. towarzystwa naukowe prowadzić będą działalność wydawniczą na własny rachunek, otrzymując jedynie z Akademii Nauk dotację na częściowe pokrycie deficytu wydawniczego. Decyzja ta stawiająca działalność wydawniczą PTG w nowej, dość trudnej sytuacji stwarza konieczność znalezienia środków pozwalających na utrzymanie działalności wydawniczej na dotychczasowym poziomie.

F. Biblioteka

Rozszerzające się kontakty zagraniczne Towarzystwa powodują stały wzrost wymiany publikacji. W okresie sprawozdawczym biblioteka PTG otrzymywała za wysyłane wydawnictwa własne, różne wydawnictwa ciągłe i zwarte od 335 towarzystw i instytucji naukowych z 62 krajów.

Stan księgozbioru przedstawia się następująco:

Czasopisma: stan na dzień	15. V. 1958	wynosił	—	5399	tomów
„ „ „	30. VI. 1959	„	—	5860	„
	przybyło		—	461	„
Wydawnictwa zwarte:					
stan na dzień	15. V. 1958	wynosił	—	1868	książek
„ „ „	30. VI. 1959	„	—	2183	„
	przybyło		—	315	„

Wzrost stanu biblioteki pochodzi głównie z wymiany zagranicznej i krajowej, częściowo z zakupu. W roku sprawozdawczym oprawiono 132 tomy za kwotę 5.473 zł.

Biblioteka napotyka dużą trudność w dalszym rozwoju wskutek braku miejsca na pomieszczenie stale rosnącego księgozbioru. Stan ten odbija się również ujemnie na należyтым wykorzystaniu księgozbioru zawierającego wiele cennych periodyków geologicznych. Z biblioteki korzystało 241 osób.

G. Inne prace Zarządu Głównego

Na posiedzeniach Zarządu Głównego oprócz spraw wewnętrznych Towarzystwa omawianych było szereg problemów dotyczących ogółu geologów w Polsce.

W myśl uchwały Walnego Zjazdu Delegatów w Gdańsku przedyskutowano przekazany Zarządowi Głównemu memoriał prof. S. Małkowskiego o sytuacji muzealnictwa geologicznego w Polsce. Sprawa ta stanowi bezspornie jedną z najpoważniejszych bolączek nauk geologicznych w Polsce i dotychczas nie widać na tym odcinku żadnych oznak poprawy. Ponieważ jednak memoriał prof. Małkowskiego, opracowany przed kilku laty, stał się już częściowo nieaktualny, Zarząd Główny powołał komisję, której zadaniem ma być przygotowanie wniosków w sprawach muzealnictwa.

Z początkiem 1959 r. doszło do wiadomości Zarządu PTG, iż znaczna ilość wydawnictw geologicznych została skierowana na przemiał przez jedną z instytucji wydawniczych. Decyzja ta, jakkolwiek powzięta zgodnie z obowiązującymi przepisami, musi budzić sprzeciw i zostać oceniona jako szkodliwa z punktu widzenia interesów nauk geologicznych w Polsce. Na przemiał bowiem skierowane zostały nie tylko zdezaktualizowane publikacje mniejszej wartości, ale również części nakładów oryginalnych prac naukowych. Zarząd Główny po zapoznaniu się z materiałami i informacjami zebranymi przez prezydium wystąpił w tej sprawie do ministra kultury i sztuki, którego decyzji podlega sprawa przemiału.

Na prośbę Komitetu Geologicznego PAN Towarzystwo Geologiczne podjęło się akcji rozprowadzenia wśród swoich członków oraz instytucji naukowych i bibliotek geologicznych ankiet międzynarodowego wydawnictwa Abstraktów Geologicznych.

S. Czarniecki

2. SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ODDZIAŁU KRAKOWSKIEGO

za czas od 6. VI. 1958 do 3. IX. 1959

W okresie sprawozdawczym, jak i w latach poprzednich Zarząd Główny PTG sprawował zarazem obowiązki Zarządu Oddziału Krakowskiego. Ilość członków Oddziału wynosiła na koniec okresu 347, czyli w stosunku do okresu poprzedniego wzrosła o 29 osób. Walne Zebranie członków Oddziału odbyło się w dniu 8. VI. 1959 r. Na Zebraniu tym wybrano 18 delegatów na Walny Zjazd Delegatów w Zakopanem. W okresie od 3. IX. 1958 do 8. VI. 1959 r. Oddział Krakowski zorganizował 22 posiedzenia naukowe, na których zostały wygłoszone 23 referaty, w tym jeden przez prelegenta z ZSRR prof. dr A. M. Owczinnikowa z Moskwy.

WYKAZ REFERATÓW NA POSIEDZENIACH NAUKOWYCH

1. 3. XI. 1958 — Doc. dr S. Stopa: „Międzynarodowy Kongres Stratygrafii i Geologii Karbonu w Heerlen, 15 — 20. IX. 1958 r.”
2. 10. XI. 1958 — Doc. dr T. Wieser: „Paleogeński wulkanizm w Karpatach”.
3. 17. XI. 1958 — Mgr inż. S. Jucha i mgr inż. J. Kotlarczyk: „Próba nowego podziału stratygraficznego młodszego paleogenu grupy menilitowej Karpat”.
4. 24. XI. 1958 — Mgr E. Luczkowska: „Korelacja regionalna miocenu Czechosłowacji i Polski w świetle mikrofauny”.
5. 1. XII. 1958 — Mgr S. Alexandrowicz: „Stratygrafia i tektonika miocenu okolicy Halemby (Zagłębie Górnośląskie)”.
6. 8. XII. 1958 — Prof. dr H. Świdziński: „50-lecie Austriackiego Towarzystwa Geologicznego”.
7. 15. XII. 1958 — Prof. dr S. Wdowiarz: „Czwarty Zjazd Asocjacji Karpacko-Bałkańskiej w Kijowie w 1959 r.”.
8. 12. I. 1959 — Mgr S. Bednarz, mgr inż. Z. Dembowski, mgr inż. A. Obtułowicz: „Zagadnienie dolnej granicy warstw libiąskich wschodniej części Zagłębia Górnośląskiego”.
9. 19. I. 1959 — Prof. dr M. Książkiewicz: „Z geologii Bułgarii”.
10. 9. II. 1959 — Mgr F. Huss: „Badania mikrofaunistyczne kredy górnej Nizy Polski w świetle ekologii”.
11. 16. II. 1959 — Prof. dr K. Pożaryska i prof. dr W. Pożaryski: „Porównanie kredy zachodniej Europy z kredą Polski”.
12. 23. II. 1959 — Mgr K. Bojkowski: „Wyniki stratygraficzne wiercenia w Gólonogu”.
13. 23. II. 1959 — Mgr S. Czarniecki: „Nowe dane o faunie piaskowców z Gólonoga”.
14. 2. III. 1959 — Dr W. Narębski: „Fosforyty karpackie”.
15. 9. III. 1959 — Mgr inż. S. Kozłowski, dr W. Parachoniak: „Postwulkaniczne przeobrażenia bazaltów w rejonie Lubania na Dolnym Śląsku”.
16. 16. III. 1959 — Prof. dr H. Świdziński: „Niektóre problemy hydrogeologii Chin”.
17. 23. III. 1959 — Doc. dr inż. K. Birkenmajer: „Oscylacje pokrywy lodowcowej na tle historii holocenu we fiordzie Hornsund na Spitsbergenie”.
18. 6. IV. 1959 — Mgr L. Koszarski, mgr K. Żytko: „Uwagi o rozwoju i pozycji stratygraficznej łupków jasielskich w serii menilitowo-krośnieńskiej Karpat Środkowych”.
19. 13. IV. 1959 — Doc. K. Guzik: „Fotogrametria na usługach geologii”.
20. 20. IV. 1959 — Mgr R. Gradziński, mgr A. Radomski, mgr inż. R. Unrug: „Wstępne wyniki badań nad sedymentacją górnego karbonu w Zagłębiu Górnośląskim”.
21. 27. IV. 1959 — Dr Z. Kirchner: „Warstwy baranowskie, ich fauna i położenie stratygraficzne”.
22. 4. V. 1959 — Mgr inż. W. Magda: „Problemy metalogenezy Karpat Centralnych”.
23. 1. VI. 1959 — Prof. dr A. M. Owczinnikow (Moskwa): „Podstawowe zagadnienia hydrogeologii i hydrochemii”.

W posiedzeniach naukowych wzięło udział 832 uczestników.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ODDZIAŁU WARSZAWSKIEGO

za czas od 22. V. 1958 do 10. VI. 1959

Zarząd Oddziału odbył 4 posiedzenia.

Głównymi pozycjami działalności Zarządu Oddziału w okresie sprawozdawczym były:

1. organizacja posiedzeń naukowych
2. udział w pracach powołanej przez Zarząd Główny PTG Komisji Statutowej
3. wykonanie uchwały Zarządu Oddziału z 1957 r. o przeprowadzeniu prac remontowych grobu J. B. Puscha. Koszt robót remontowych wyniósł 3.975 zł, uporządkowanie terenu i konserwacja 550 zł. Koszty pokryte zostały z ofiar członków Oddziału.

Walne Zebranie członków, których oddział liczy 284, odbyło się w dniu 10. VI. 1959 r. Zebranie to dokonało wyboru Zarządu i Komisji Rewizyjnej oraz 13 delegatów na Walny Zjazd Delegatów w Zakopanem.

WYKAZ REFERATÓW NA POSIEDZENIACH NAUKOWYCH

(19. XI. 1958 — 10. VI. 1959)

1. 19. XI. 1958 — Prof. E. M. Siergiejew: „Inżyniersko--geologiczne badania skał w Związku Radzieckim w aspekcie regionalnym” (w języku rosyjskim).
2. 26. XI. 1958 — Prof. K. Pożaryska i prof. W. Pożaryski: „Kreda polska a kreda zachodnio-europejska”.
3. 10. XII. 1958 — Doc. J. Znosko: „Stratygrafia jury poł.-zach. części Niżu Polski oraz rozwój transgresji aalenu i bajosu na Niżu”.
4. 17. XII. 1948 — Prof. A. Tokarski: „O cechszynie salinarnym w Polsce”.
5. 14. I. 1959 — Inż. W. Stopiński: „Ocena możliwości stosowania metody elektryczno-oporowej przy kartowaniu pradoliny Wisły”.
6. 11. II. 1959 — Prof. W. C. Kowalski: „Wiek geologiczny piasków glaukonitowych na północnym obrzeżeniu Gór Świętokrzyskich”.
7. 25. II. 1959 — Dr A. Urbanek: „Darwin jako geolog i paleontolog”.
8. 4. III. 1959 — Doc. S. Siedlecki: „Polska ekspedycja na Spitsbergen 1957—1958”.
9. 18. III. 1959 — Doc. K. Birkenmajer: „Oscylacja pokrywy lodowcowej na tle historii holocenu we fiordzie Hornsund na Spitsbergenie”.
10. 8. IV. 1959 — Prof. H. Świdziński: „Wrażenia z podróży do Chin i Mongolii”.
11. 22. IV. 1959 — Dr S. Depowski: „Ostatnie wyniki poszukiwań ropy i gazu w Polsce”.
12. 6. V. 1959 — Mgr K. Bojkowski: „Zagadnienia faunistyczne na IV Międzynarodowym Kongresie Stratygrafii i Geologii karbonu w Heerlen”.
13. 27. V. 1959 — Prof. S. Zb. Różycki: „Wrażenia z podróży na Antarktydę”.
14. 10. VI. 1959 — Prof. W. C. Kowalski: „Z zagadnień geologii inżynierskiej”.

Poza tym, wspólnie ze Zw. Zaw. Górników w Instytucie Geologicznym zorganizowano w dn. 6—7. IX. 1958 r. dwudniową wycieczkę do ko-

palni siarki w Piasecznie, pod kierunkiem mgr K. Pawłowskiej i prof. S. Pawłowskiego, którzy byli jej inicjatorami i organizatorami. W wycieczce wzięło udział 19 członków Oddziału oraz 30 członków Związku Górników.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ODDZIAŁU WROCŁAWSKIEGO

(za czas od 2. VI. 1958 — 1. VIII. 1959 r.)

W okresie sprawozdawczym odbyły się 2 Walne Zebrania Członków Oddziału Wrocławskiego, na których dokonano wyborów Zarządu Oddziału oraz delegatów na Walny Zjazd w Zakopanem, w liczbie 5. Ilość członków Oddziału zmniejszyła się w okresie sprawozdawczym ze względu na skreślenie pewnej ilości osób nie opłacających przez dłuższy czas składek członkowskich. Obecnie Oddział liczy 89 członków.

W omawianym okresie Zarząd Oddziału odbył 2 posiedzenia i zorganizował 15 posiedzeń naukowych, z tych 4 wspólnie z Polskim Towarzystwem Geograficznym.

WYKAZ REFERATÓW NA POSIEDZENIACH NAUKOWYCH

Referaty nr 5—8 włącznie zorganizowane wspólnie z Pol. Tow. Geograficznym.

1. 27. XI. 1958 — Dr M. Różycki: „Geologia okolic Wrocławia”.
2. 11. XII. 1958 — Mgr T. Gunia: „Cechsztyń niecki Leszczyńskie”.
3. 12. XII. 1958 — Prof. dr A. Tokarski: „O polskim cechsztyńskim salinarnym”.
4. 5. III. 1959 — Mgr J. Kłapciński: „Stratygrafia cechsztyńskich monoklin przedłużyńskich”.
5. 12. III. 1959 — Doc. dr S. Siedlecki: „Polska wyprawa Międzynarodowego Roku Geofizycznego na Spitsbergen”.
6. 19. III. 1959 — Doc. dr K. Birkenmajer: „Rola kaledonidów w historii geologicznej południowego Spitsbergenu”.
7. 2. IV. 1959 — Prof. dr A. Jahn: „Wybrzeża Spitsbergenu”.
8. 9. IV. 1959 — Prof. dr A. Kosiba: „Badania glaciologiczne na Spitsbergenie w Międzynarodowym Roku Geofizycznym”.
9. 16. IV. 1959 — Mgr K. Bojkowski: „Zagadnienia stratygraficzno-facjalne karbonu w Polsce”.
10. 15. IV. 1959 — Mgr J. Kirschke: „Zjawiska glacitektoniczne w trzeciorzędzie łuku Mużakowa”.
11. 30. IV. 1959 — Mgr S. Alexandrowicz: „O synsedymencie tektonice miocenu z kopalni Halemba”.
12. 7. V. 1959 — Mgr A. Kotowski: „Hydrogeologia piaskowca okolic Zagnańska”.
13. 14. V. 1959 — Mgr E. Głowacki i mgr P. Karnkowski: „Geologia i petrografia utworów podmiocennych Przedgórz Karpata”.
14. 21. V. 1959 — Mgr J. Tomaszewski: „Zagadnienie miedzi w cechsztyńskich monoklinach przedłużyńskich”.
15. 4. VI. 1959 — Doc. dr J. Oberc: „Przewodność rasy tektoniki wschodnich Karpat”.